

ЛІТЕРАТУРА

1. Айбазов А.-М. М., Абонеев В. В., Селионова М. И. Биотехнология воспроизводства овец и коз. Ставрополь, 2004. 325 с.
2. Айбазов А.-М. М., Мамонтова Т. В. Эффективное воспроизводство овец и коз: монография. Ставрополь : Ставрополь-Сервис-Школа; Ставрополь : Северо-Кавказский ФНАЦ, 2020. 212 с.
3. Дюльгер Г. П., Храмцов В. В., Дюльгер П. Г., Седлецкая Е. С. Современные методы искусственного осеменения в овцеводстве. *Овцы, козы, шерстяное дело*. 2017. № 1. С. 18–21.
4. Кошевой В. П., Скляр П. М., Науменко С. В. Проблеми відтворення овець і кіз та шляхи їх вирішення : монографія. Х.–Д. : Гамалія, 2011. 466 с.
5. Скляр П. М., Кошевой В. П., Бугров О. Д. Біотехнологічні методи регуляції репродукції овець та кіз: здобутки і перспективи. *Науково-технічний бюлетень Інституту тваринництва НААН України*. 2015. № 113. С. 225–230.
6. Чекункова Ю. А., Мальцева О. Е. Эффективность применения разработанных схем стимуляции половой охоты у овец. *Вестник Красноярского государственного аграрного университета*. 2021. № 5 (170). С. 122–128.
7. Dankó G. N. Some practical and biotechnological methods for improving reproduction traits in sheep. *Acta Agraria Debreceniensis*. 2003. № 11. P. 15–20.
8. Fonseca J. F., Oliveira M. E. F. and others. Non-surgical embryo transfer in goats and sheep: the Brazilian experience. *Reproduction, Fertility and Development*. 2019. Vol. 31. Is. 1. P. 17–26.
9. Gordon I. Controlled reproduction in sheep and goats. Wallingford, Oxon, UK; New York, NY, USA : CAB International, 1997. 450 p.
10. Gordon I. R. Reproductive technologies in farm animals (2nd Ed.). CABI, 2017. 342 p.
11. Gourley D. D., Riese R. L. Laparoscopic artificial insemination in sheep. *The Veterinary Clinics of North America. Food Animal Practice*. 1990. Vol. 6. Is. 3. P. 615–633.
12. Habeeb H. M. H., Kutzler M. A. Estrus synchronization in the sheep and goat. *Veterinary Clinics: Food Animal Practice*. 2021. Vol. 37. Is. 1. P. 125–137.
13. Ishwar A. K., Memon M. A. Embryo transfer in sheep and goats: a review. *Small Ruminant Research*. 1996. Vol. 19. Is. 1. P. 35–43.
14. Kukovics S., Gyoker E., Németh T., Gergátz E. Artificial insemination of sheep – possibilities, realities and techniques at the farm level. *Artificial insemination in farm animals* / ed. M. Manafi. 2011. С. 27–53.

*Наталія Тішкіна
(Дніпро, Україна)*

КЛІНІКО-ДІАГНОСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГІПОАДРЕНКОРТИЦИЗМУ У СОБАК

Серед хвороб ендокринних органів у собак, хвороби надниркових залоз займають незначний відсоток, особливо гіпоадренкортицизм (хвороба

Аддісона) [1, с. 1]. Адренкортикальна недостатність – рідкісне гормональне захворювання, яке характеризується зниженням секреторної функції усіх зон кори надниркових залоз (клубочкової, сітчастої, пучкової), що продукують мінерало- і глюкокортикоїди. Хвороба у тварин протікає часто не діагностованою, оскільки має схожу клінічну симптоматику з багатьма поширеними захворюваннями [2, с. 63].

Дослідження проведені в умовах приватної ветеринарної клініки міста Дніпра. Аналіз статичний даних захворювань у собак за 2021 рік виявив 3 випадки гіпоадренкортицизму, що склав 0,1 % від усіх інших. Хвороба реєструвалася серед собак породи лабрадор-ретривер (2 самки) і ротвейлер (самець) 3-5 річного віку.

Клінічні симптоми у хворих тварин були різноманітними. Спостерігали загальну слабкість, в'ялість, гіпотермію, втрату ваги на тлі зневоднення організму, шлунково-кишкові розлади (блювання, діарею, біль у животі), поліурію. З боку серцево-судинної системи – ослаблення пульсу і брадикардію.

Діагноз встановлювали на підставі анамнезу, загальноклінічних методів та лабораторних досліджень. Для підтвердження гіпоадренкортицизму додатково проводили тестування зі стимуляцією адренкортикотропного гормону (АКТГ), шляхом порівняння рівнів кортизолу до та після внутрішньовенного введення синтетичного адренкортикотропного гормону в дозі 1мкг/кг (або до 50 мкг. на собаку), де рівень кортизолу був нижче 2 мкг/дл. Прогноз у всіх тварин був сприятливий.

В аналізі крові хворих тварин спостерігали нормоцитарну і нормохромну анемію, лімфоцитоз та еозинофілію, що пов'язані з недостатністю кортизолу. Біохімічний аналіз крові характеризувався гіпоглікемією і гіпоальбумінемією, які розвилися через нестачу кортизолу, зниженого глюкогенезу, глікогенолізу в печінці, ліполізу та відкладенні глікогену, через зниження синтезу білка, порушення абсорбції, ураженні печінки або втрати білка при ЖКК. Спостерігали преренальну азотемію через зниження перфузії та швидкості клубочкової фільтрації нирок, зневоднення та гіповолемію (зниження об'єму циркулюючої крові), підвищений рівень сечовини.

Аналіз газового складу сироватки крові виявив ацидоз, пов'язаний зі зниженням перфузії тканин та порушенням функції нирок, що призводить до підвищення рівня циркулюючих у крові кислотних основ, гіпохлоремію, що пов'язана з недостатністю альдостерону, з подальшим зниженням реабсорбції хлору у дистальних каналцях нирок, гіпонатріємію та гіперкаліємію, що веде до зниження реабсорбції натрію та екскреції калію та подальшого зниження Na / K балансу (< 30). В нормі співвідношення Na / K знаходиться в діапазоні від 27 : 1 до 40 : 1, а при значенні ≤ 24 цей показник підтверджує діагноз «гіпоадренкортицизм» зі специфічністю 100 % і чутливістю 79 % [3, с.158].

Лікування було направлено на корекцію водно-електролітного балансу шляхом внутрішньовенної інфузії 0,9 %-го фізіологічного розчину. Ознаки гіпоглікемії ліквідували шляхом внутрішньовенного повільного краплинного введення 50 %-го розчину глюкози в дозі 0,5-1 мл/кг. Приступи брадикардії знімали шляхом внутрішньовенного краплинного введення кальцію глюконат у

дозі 0,5-1 мл. на 1 кг з моніторингом за допомогою електрокардіографії. Кортикостероїдну терапію проводили дексаметазоном у дозі 0,5-4 мг/кг внутрішньовенно один або два рази на добу.

Для лікування використовували дезоксикортикостерону півалат у розрахунку 1,5 мг на 1 кг підшкірно кожні 30 днів. Для усіх тварин терапія склала 3 місяці з послідувачим спостереженням.

Для своєчасно виявлення первинного гіпоадренокортицизму у собак з профілактичною метою, необхідно проводити постійний аналіз електролітного складу крові. Оскільки, зсув натрій-калієвого балансу в бік калію є характерним показником гіпоадренокортицизму в собак із відповідною симптоматикою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Van Lanen, K. and Sande, A. (2014) Canine hypoadrenocorticism: Pathogenesis, Diagnosis and Treatment. *Topics in Companion Animal Medicine*, 29, 88–95. URL: <https://doi.org/10.1053/j.tcam.2014.10.001>.
2. Klein, S.C. and Peterson, M.E. (2010) Canine Hypoadrenocorticism: Part I. *The Canadian Veterinary Journal*, 51, 63–69.
3. Baumstark, M.E., Sieber-Ruckstuhl, N.S., Muller, C., Wenger, M., Boretti, F.S. and Reusch, C.E. (2014) Evaluation of Aldosterone Concentrations in Dogs with Hypoadrenocorticism. *Journal of Veterinary Internal Medicine*, 28, 154–159. URL: <https://doi.org/10.1111/jvim.12243>.

*Наталія Тішкіна, Наталія Міщенко
(Дніпро, Україна)*

КЛІНІКА, ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ТРОМБОЕМБОЛІЇ У КОТІВ

Постановка проблеми. Однією з серйозних ускладнень хвороб серця в котів є артеріальна тромбоемболія, яка в більшості випадків призводить до загибелі тварини. Дана патологія зустрічається від 0,3 % до 0,6 % котів, серед яких 25 % складають тварини з безсимптомно протікаючою гіпертрофічною кардіоміопатією [1].

Аналіз літератури. Тромбоемболія – часткова або повна закупорка згустком крові ділянки аорти або артерії, внаслідок гострого порушення кровообігу та послідувачої тяжкої ішемії тканин, які постачаються даною артерією. Тромбоемболія розвивається на тлі збільшених лівих камер серця, вираженого застою крові в судинах легень, порушенні руху крові, зниженні швидкості кровотоку і високої агрегації тромбоцитів у котів. Також розвивається під час довготривалого стиснення черевної стінки [2, 4]. У тварин виділяють наступні види артеріальної тромбоемболії: тромбоемболія легеневої артерії, черевної аорти та артерій кінцівок [3, 5].

Метою дослідження було вивчення клініко-діагностичних особливостей тромбоемболій у котів.

Матеріали та методи. Дослідження проводили в умовах ветеринарного закладу «Ветеринарний простір «Діскавері»» міста Дніпра. Проведений аналіз